

Cần tôn vinh nông dân

Đào Lệ Hằng*

Khi đất nước còn chiến tranh, nông dân là chỗ dựa vững chắc cho cuộc tiến công mang đến chiến thắng oanh liệt cho Tổ quốc. Khi đất nước đang chuyển mình mạnh mẽ vươn lên trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa, hướng tới ngang tầm khu vực và hòa nhập toàn cầu thì chúng ta lại được ghi nhận sự xuất hiện của nhiều nghiên cứu, sáng chế khoa học hữu ích, thiết thực của chính những người nông dân rất đỗi bình dị, chân thành. Họ đã và đang là một phần to lớn không thể thiếu trong thành tựu rực rỡ của ngành nông nghiệp Việt Nam hôm nay.*

Sản phẩm nông nghiệp (trồng trọt - chăn nuôi) do nông dân sản xuất với quy mô còn nhỏ, hẹp, phương thức sản xuất còn mang nặng truyền thống. Nhưng, sản phẩm cung cấp cho nhu cầu xã hội vẫn chiếm một tỷ trọng lớn so với tổng sản phẩm cho nhu cầu xã hội. Mục tiêu lâu dài phải công nghiệp hóa, hiện đại hóa ngành nông nghiệp (cây trồng và vật nuôi), nhưng phương thức sản xuất nông nghiệp theo phương thức truyền thống còn tồn tại và được nâng lên thành gia trại (nông hộ), với cách tổ chức quản lý mới, một phần trang thiết bị tiên tiến và áp dụng các tiến bộ kỹ thuật, với quy mô nhỏ thích hợp.

Tại sao nông dân có nhiều sáng tạo? trước hết vì cuộc sống hiện tại đã bao đời “*chân lấm, tay bùn*”, lam lũ “*một nắng, hai sương*” mà đời sống vẫn chật vật khó khăn. Những sáng tạo của nông dân là “*vũ khí*” chặt đứt xiềng xích đói nghèo, với phương châm “*hãy tự cứu lấy mình, trước khi trời cứu*”. Với suy nghĩ ấy, với đời sống thực tại, tùy theo hoàn cảnh của mỗi gia đình ở từng địa phương mà tìm cách “*tự cứu*” có hiệu quả.

Nói chung, “*cái khó bó cái khôn*”, nhưng nông dân do bức xúc của cuộc sống nên bắt “*cái khó phải lộ cái khôn*”. Với tư duy của nông dân; với lưng vốn và cơ sở tự tạo, tự có; với đức tính lao động cần cù vừa làm, vừa học và đúc kết kinh nghiệm. Ngoài ra, còn yếu tố xã hội cũng tác động mạnh như: nhiều thành tựu khoa học mới được áp dụng; nhu cầu xã hội ngày càng đòi hỏi; cơ chế thị trường đa dạng... nên nhiều sáng tạo của nông dân được “*bật dậy*”. Từ đó, phương thức làm nông nghiệp truyền thống dần dần được thay thế, bằng phương thức mới tạo ra nhiều sản phẩm nông nghiệp (cây trồng, vật nuôi) có năng suất và chất lượng cao, tăng thu nhập cho nông dân góp phần “*xóa đói, giảm nghèo*”. Đồng thời, cung cấp sản phẩm nông nghiệp cho nhu cầu xã hội.

Những tấm gương sáng tạo của nông dân có thể gặp ở khắp mọi miền đất nước. Trong khuôn khổ bài viết này, chúng tôi chỉ có thể nêu được một số điển hình như trong lĩnh vực nghiên cứu giống cây, con của bác Bùi Văn Tước (Bình Minh - Vĩnh Long) chọn lọc và nhân giống thành công bưởi Năm Roi nổi tiếng. Bác Châu Xuân Vũ (Phú Quới - Long Hồ - Vĩnh Long) tự tạo 70.000 con ba ba giống và viết được cuốn sách rất hữu ích “*Tóm tắt quy trình nuôi ba ba thương mại*”. Ông Đỗ Quý Hạo (Hiệp Lợi - xã Mỹ Hiệp Sơn - Hòn Đất - Kiên Giang) sau 10 năm tìm tòi, tự mở “*Phòng Thí nghiệm*” giữa cánh đồng để tạo ra những nông phẩm an toàn cho người tiêu dùng. Ông đã tạo được giống dưa hấu (năm 2004 có quả dưa nặng 14 kg), khoai lang (năm 2005 có củ khoai nặng 5 kg) nhờ dinh dưỡng từ đất và chất sinh học chứ không phải nhờ thuốc hóa học. Ông còn là tác giả của cuốn “*Kinh nghiệm thâm canh khoai lang trên đất phèn nhẹ*”.

* Cục Chăn nuôi.

Còn trong chăn nuôi tìm tòi và phát hiện nhiều kinh nghiệm mới như: chọn giống các đối tượng vật nuôi, cách sử dụng chế biến các phụ phẩm nông công nghiệp làm thức ăn chăn nuôi, máy ấp trứng gia cầm, máy thu gom phân... cũng được áp dụng có hiệu quả.

Trần trở với vấn đề môi trường ở nông thôn, ông Nguyễn Phi Sinh (xóm Đồng, Dương Liễu, Hà Nội) dù chỉ với trình độ văn hóa hết lớp 7 nhưng ông đã tìm ra công nghệ “*chế biến*” rác, bã thải thành phân bón sạch. Công nghệ chế biến rác thành phân bón sạch hoàn toàn được xử lý bằng hóa chất thực phẩm và thảo mộc. Nước thải sau khi tinh lọc có thể cho gia súc uống. Công trình của ông đã được giải thưởng “*Những sáng kiến hành động vì môi trường*” do Ngân hàng Thế giới phối hợp với Bộ Tài nguyên và Môi trường tổ chức, giải sáng kiến mới do Quỹ Môi trường Kawoy (Nhật Bản) trao, giải “*Nông dân sáng tạo*” của Trung ương Hội Nông dân Việt Nam.

Từ nỗi lo lắng về muỗi hại sức khỏe cho người và gia súc, côn trùng hại mùa màng, người nông dân Trần Quốc Chung (Chơn Thành, Tây Ninh) dày công trong 5 năm tự “*ngiên cứu*” để làm ra chiếc máy diệt côn trùng và muỗi. Đây là chiếc máy có động cơ rất thấp, công suất chỉ 40-50W, dễ sử dụng và rất hiệu quả. Để làm ra chiếc máy này, anh Trung (biệt danh cậu Bầy Muỗi) đã hiến thân mình cho muỗi cắn 4 năm trời. Cứ chập choạng tối, anh lại ra ngồi thu mình vùng với chiếc máy sau vườn mặc cho muỗi chích để thử nghiệm, hôm sau đem máy cân chỉnh lại, cải tiến cho hoàn hảo. Anh còn đang dự định làm bầy muỗi tiện dụng trong gia đình và chăn nuôi gia súc. Cái khó của anh là vốn. Anh than rằng “*Để đăng ký sở hữu chiếc máy diệt muỗi và côn trùng, cơ quan chức năng đòi phải đóng lệ phí 7-8 triệu đồng rồi chờ 18 tháng sau mới có kết quả. Khoản tiền này đối với tôi là quá cao, chịu không nổi*”.

Trong lĩnh vực sáng chế thiết bị nông nghiệp, chúng ta có anh nông dân Nghiêm Đức Thái (huyện Sông Hinh, tỉnh Phú Yên) tự chế máy cắt sắn, rút ngắn thời gian 48 lần và tiết kiệm 5 lần chi phí so với cắt thủ công. Anh Đặng Văn Thắng (Chợ Mới - An Giang) chế tạo máy xới tay 4 bánh với công suất 20.000

m²/ngày. Anh Dương Trí Tuệ (CuM’ga - Đaklak) chế tạo được máy gieo hạt đậu nành, công suất 2 ha/ngày. Ông Nguyễn Hữu Tùy (Phương Tú, ứng Hòa, Hà Nội) đã tự chế tạo thành công máy cày với năng suất gấp 1,5 lần, chi phí nhiên liệu giảm xuống còn 1/3 so với máy cày của Liên Xô (cũ). Ông còn là tác giả của máy gieo đỗ tương với 2 mức năng suất 30-35 hạt/m² và 40-45 hạt/m². Mỗi ngày máy có thể gieo 8-10 mẫu, bằng 180-200 công lao động thủ công lại tiết kiệm được 1-2 kg hạt giống/sào. Ông Nguyễn Tất Hải (xã Đông Hợp, Quỳnh Hợp, Nghệ An) đã chế tạo thành công những chiếc máy bơm nước đập chân Đông Hợp I, Đông Hợp II, Đông Hợp III với năng suất vượt trội 15 m³/giờ, gấp 2 lần năng suất của máy bơm nước Trung Quốc công suất 370 kw và bằng 8 người tát gầu sông. Công trình của ông đã được Trung ương Hội Nông dân trao giải “*Nhà sáng tạo lần thứ nhất*”. Ông Hải tâm sự: “*Tôi vừa đăng ký bản quyền bộ ba Đông Hợp I, Đông Hợp II, Đông Hợp III, tại Cục Sở hữu trí tuệ Việt Nam. Là một nông dân vùng núi heo hút, tôi chỉ nghĩ làm sao để người nông dân được lợi nhất khi sử dụng chiếc máy này. Tôi rất muốn đưa máy tới tay những người nông dân vùng sâu, vùng xa, đặc biệt là các vùng chưa có điện lưới như quê tôi...*”.

Trong những năm qua, thiên tai dịch bệnh đối với cây trồng, vật nuôi nông dân vất vả thiệt hại quá nhiều, thậm chí sạt nghiệp. Nếu khắc phục được những tai họa đó, chắc chắn nông dân còn phát huy sáng tạo nhiều hơn nữa, sản phẩm nông nghiệp càng phong phú hơn và chất lượng tốt hơn.

Chúng ta vinh dự đón nhận những thành tựu rất xuất sắc của nông dân Việt Nam. Sức sáng tạo thần kỳ, tình yêu và tâm huyết gắn bó với nghề nông của nông dân Việt Nam thật đáng khâm phục. Còn nhiều và sẽ còn nhiều lắm những gương mặt nông dân thành công trong mọi lĩnh vực của sản xuất nông nghiệp, từ việc tạo giống cây, con, thí nghiệm, thực nghiệm... đến chế tạo những loại máy thiết bị nông nghiệp hữu ích, đáp ứng đúng nhu cầu thực tế, dễ sử dụng và phù hợp với khả năng của đa số bà con nông dân.

Chúng ta khâm phục và tự hào về họ - những người nông dân thế hệ mới. Trong khi, với bao khó khăn bộn bề của sản xuất nông nghiệp hiện nay, việc nghiên cứu và triển khai ứng dụng ngoài thực tiễn của các Viện, Trung tâm nghiên cứu còn chưa thể đáp ứng đủ cho nhu cầu thực tế và đúng sát với từng cơ sở thì may thay chúng ta đã có những người nông dân tuyệt vời (nhà khoa học chân đất), những sáng tạo đã nhanh chóng và kịp thời giải tỏa nỗi bức xúc, nhọc nhằn hiện tại của bà con nông dân, đầu tiên là những bà con thôn quê lỏi xóm của họ. Họ đã đóng góp không nhỏ vào sự nghiệp phát triển sản xuất nông nghiệp nước nhà trên mọi miền, vùng của Tổ quốc, mà chưa hề suy nghĩ, đòi hỏi phải được danh lợi, bổng lộc gì của Tổ quốc. Chúng ta trân trọng cái tâm, công sức và trí tuệ của người nông dân Việt Nam.

Nhưng trên thực tế, điều đang cản trở sức sáng tạo và đóng góp của nông dân hiện nay là vốn, là trợ giúp kỹ thuật, là những chính sách động viên, định hướng và hỗ trợ thích đáng. Giúp họ tiêu thụ sản phẩm một cách ổn định và có hiệu quả.

Thiết nghĩ, từ Trung ương đến địa phương cần có thật nhiều chính sách khuyến khích, hỗ trợ và đầu tư cho các ý tưởng năng động, sáng tạo, khả thi và hữu dụng của nông dân. Hãy từ các khuyến nông viên cơ sở, cán bộ nông nghiệp, cán bộ UBND từ cấp xã, huyện phát hiện và làm cầu nối cho họ với những nhà khoa học, nhà đầu tư và chính sách để nhanh chóng biến ước mơ, tâm huyết và sức sáng tạo của họ thành sản phẩm phục vụ hữu ích nghề nông và cuộc sống của người nông dân ngày được cải thiện và không ngừng nâng cao. Nước ta là một nước nông nghiệp, muốn nước mạnh, trước hết nông dân phải giàu mà dân giàu là nước mạnh. Nông dân chờ đón chính sách “Tam nông” của Nhà nước sớm thành hiện thực.

Hãy tôn vinh nông dân, trân trọng và giúp đỡ họ!
Điều này sẽ là sức mạnh, là động lực to lớn thúc đẩy phát triển sản xuất nông nghiệp trong thời cuộc hội nhập ngày nay. Cũng như Chủ tịch Hồ Chí Minh đã dạy “*Phải lấy dân làm gốc*”, cái chân lý từ ngàn xưa

“Việc không dân dễ mấy không thành, việc khó mấy dân liệu cũng xong” mãi mãi còn giá trị và thật cần thiết trong ngành nông nghiệp của chúng ta.